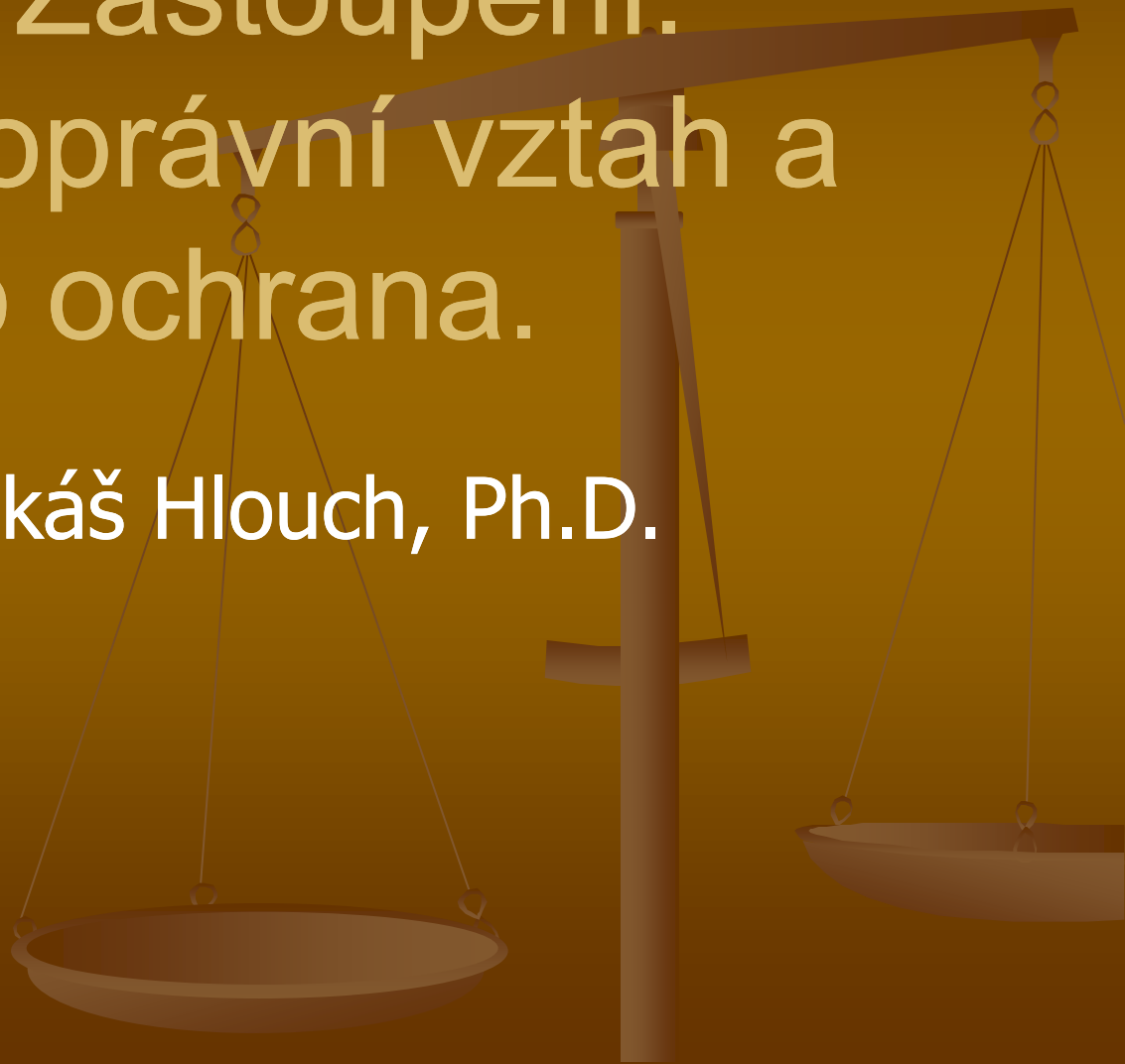

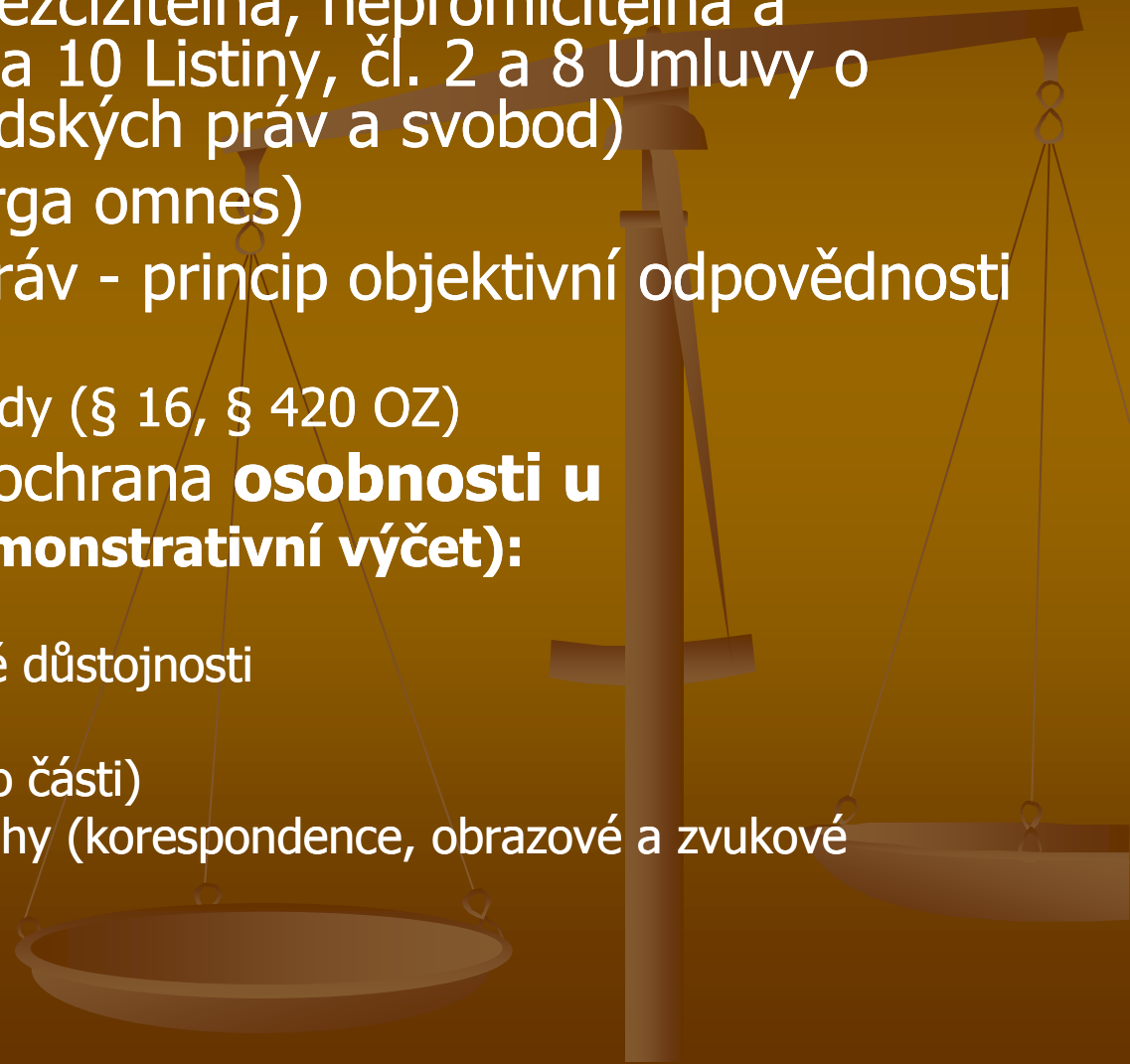
Všeobecná osobnostní
práva. Zastoupení.
Občanskoprávní vztah a
jeho ochrana.

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D.

Všeobecná osobnostní práva

- práva nezadatelná, nezcizitelná, nepromlčitelná a nezrušitelná (čl. 6, 7 a 10 Listiny, čl. 2 a 8 Úmluvy o ochraně základních lidských práv a svobod)
- absolutní ochrana (erga omnes)
- při porušení těchto práv - princip objektivní odpovědnosti (liberace)
 - Výjimka: náhrada škody (§ 16, § 420 OZ)
- jejich předmětem je ochrana **osobnosti u fyzických osob (demonstrativní výčet):**
 - života a zdraví
 - občanské cti a lidské důstojnosti
 - soukromí
 - jména (všechny jeho části)
 - projevů osobní povahy (korespondence, obrazové a zvukové záznamy)

Všeobecná osobnostní práva

■ **právnických osob:**

- název
- dobrá pověst (good will)

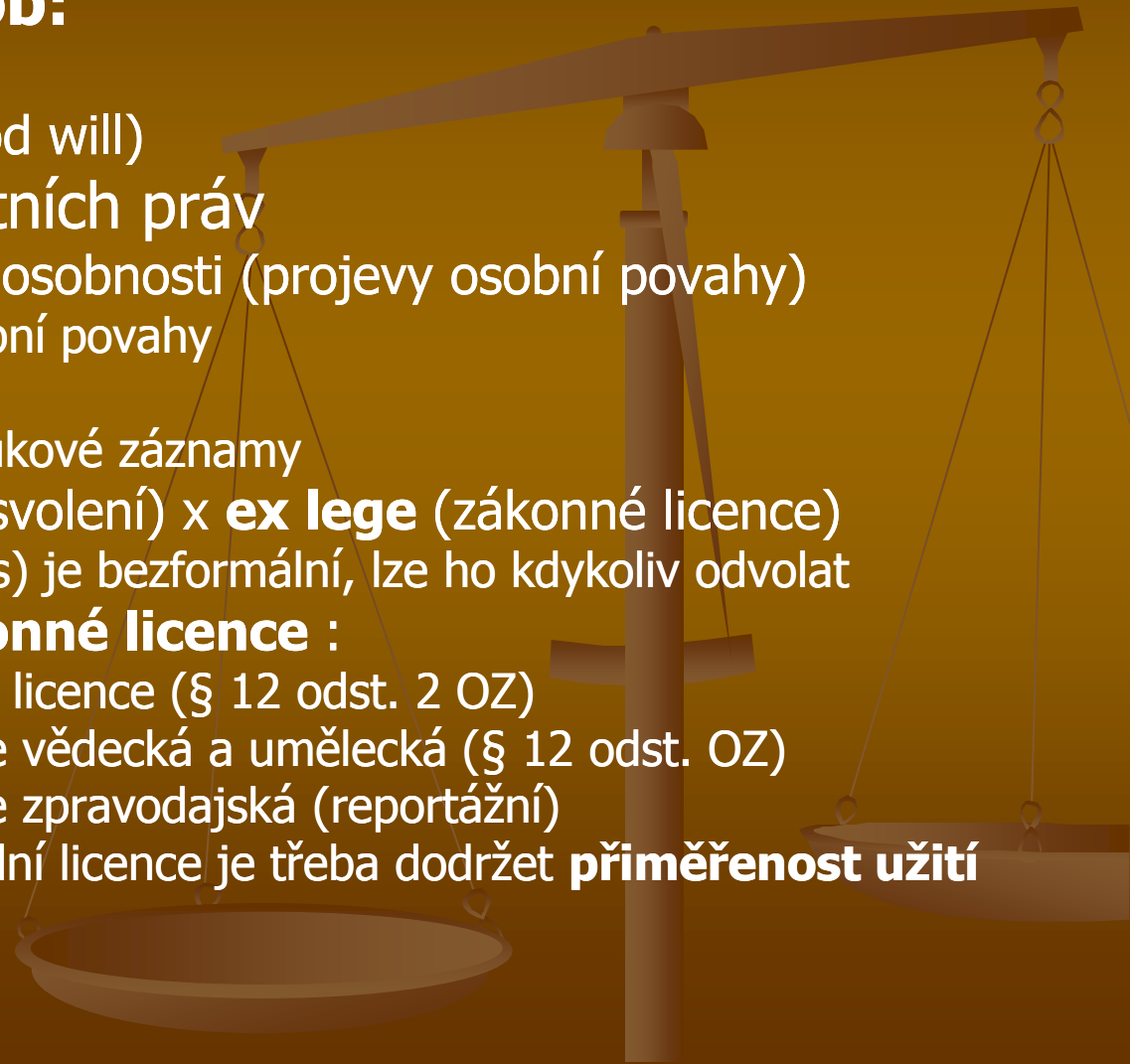
■ **Omezení osobnostních práv**

- **Chráněné stránky osobnosti (projevy osobní povahy)**
 - Písemnosti osobní povahy
 - Podobizny
 - Obrazové + zvukové záznamy

- **Volní omezení (svolení) x ex lege (zákonné licence)**
 - Svolení (souhlas) je bezformální, lze ho kdykoliv odvolat

■ **bezúplatné zákonné licence :**

- Zákonná úřední licence (§ 12 odst. 2 OZ)
- Zákonná licence vědecká a umělecká (§ 12 odst. OZ)
- Zákonná licence zpravodajská (reportážní)
 - Vyjma úřední licence je třeba dodržet **přiměřenost užití**

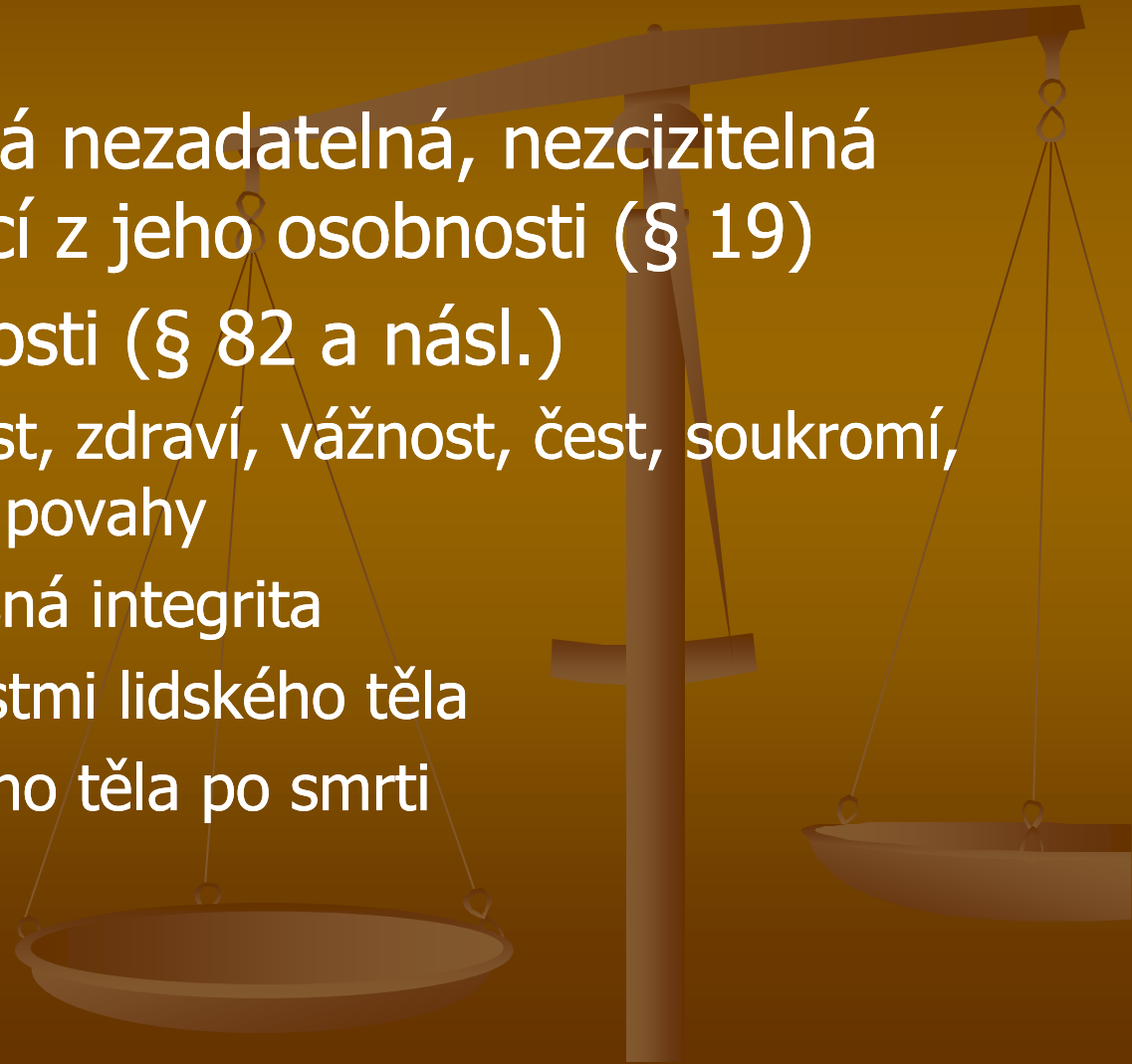
Ochrana všeobecných osobnostních práv

- **Zvláštní žalobní nároky** (§ 13 OZ + § 19b odst. 2 OZ):
 - 1) upuštění od neoprávněných zásahů do osobního práva na ochranu osobnosti **zápůrčí (negatorní) žalobou**,
 - 2) odstranění následků neoprávněných zásahů do osobního práva na ochranu osobnosti **žalobou restituční (odstraňovací)**.
 - 3) přiměřeného zadostiučinění **satisfakční žalobou**.
 - Právo na přiměřené zadostiučinění je trojí:
 - **přiměřené zadostiučinění morální** (morální satisfakce) - FO
 - **náhrada nemajetkové újmy v penězích (nelze jít ultra petitem - § 153 odst. 2 OSR) - FO**
 - **Přiměřené zadostiučinění v penězích (§ 19b odst. 2 OZ – PO)**

Všeobecná osobnostní práva NOZ

■ FO

- Každý člověk má nezadatelná, nezcizitelná práva vyplývající z jeho osobnosti (§ 19)
- Ochrana osobnosti (§ 82 a násl.)
 - život, důstojnost, zdraví, vážnost, čest, soukromí, projevy osobní povahy
 - Duševní a tělesná integrita
 - Nakládání s částmi lidského těla
 - Ochrana lidského těla po smrti

Všeobecná osobnostní práva NOZ

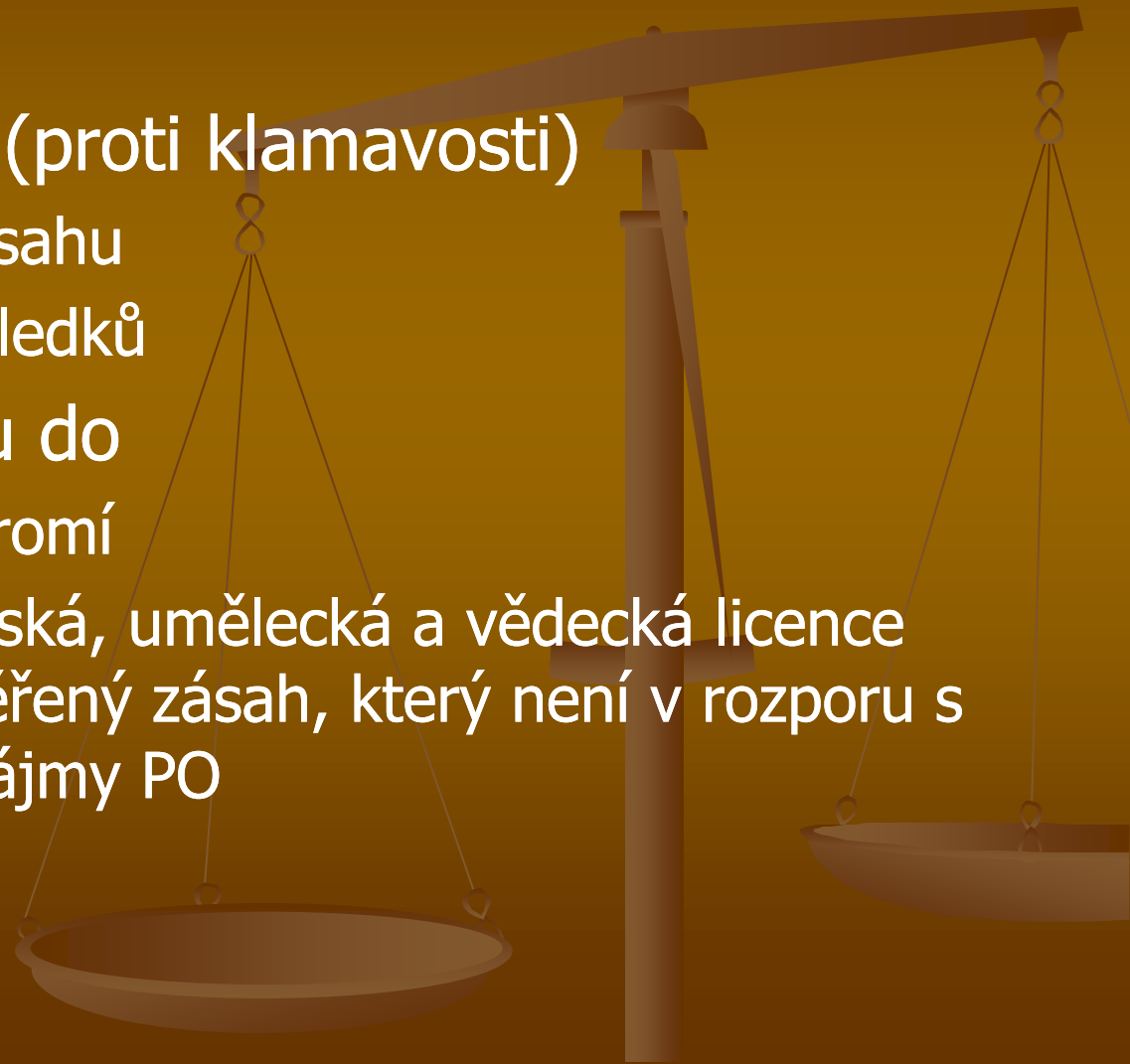
■ PO (§ 135)

■ Ochrana názvu (proti klamavosti)

- Upuštění od zásahu
- Odstranění následků

■ Ochrana zásahu do

- Pověsti či soukromí
- ALE: zpravodajská, umělecká a vědecká licence umožňují přiměřený zásah, který není v rozporu s oprávněnými zájmy PO

Ochrana osobnostních práv

- **Další režimy právní ochrany osobnosti (doplňují obecnou občanskoprávní úpravu)**
 - Náhrada škody (§ 16, § 420 a násl. OZ)
 - Obchodněprávní ochrana firmy (§ 8 a násl. ObchZ)
 - Pouze podnikající FO a PO zapsané v obchodním rejstříku
 - Instituty mediálního práva (právo na odpověď, dodatečné sdělení)
 - Zákon č. 46/2000 Sb. (tiskový zákon)
 - zákon č. 231/2001 Sb. (o provozování rozhlasového a televizního vysílání)
 - Ochrana osobních údajů (zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů)
 - Autorskoprávní ochrana – zvláštní režim chráněných předmětů (původcovství k dílům a jiným nehmotným statkům)
 - Ochrana k předmětům práva průmyslového vlastnictví (vynálezy, zlepšovací návrhy, užité a průmyslové vzory)
 - Další právní předpisy (§ 8 trestního řádu, zákoník práce...)

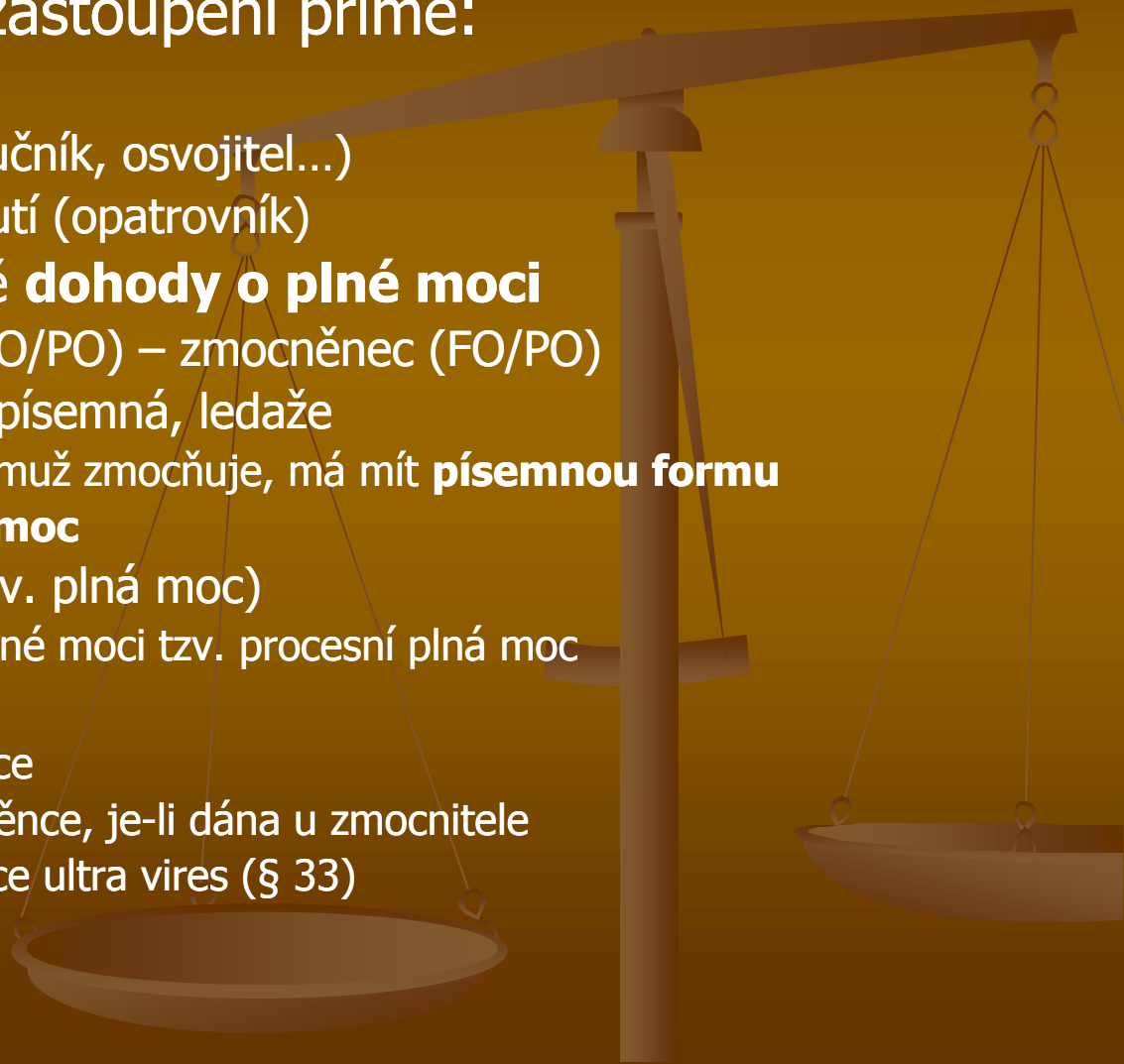
Zastoupení

- Dle působení právních následků:
 - Přímé (právní následky vznikají přímo zastoupenému)
 - Nepřímé (právní následky je zástupce povinen převést na zastoupeného, např. komisionářská smlouva podle ObchZ)
- Zástupce
 - Musí být k předmětnému právnímu úkonu sám způsobilý
 - Musí jednat v zájmu zastoupeného

Zastoupení

- OZ v obecné části – zastoupení přímé:
 - Zastoupení **zákonné**
 - Ex lege (rodiče, poručník, osvojitel...)
 - Na základě rozhodnutí (opatrovník)
 - Zastoupení na základě **dohody o plné moci**
 - Strany: zmocnitel (FO/PO) – zmocněnec (FO/PO)
 - Dohoda nemusí být písemná, ledaže
 - právní úkon, k němuž zmocňuje, má mít **písemnou formu**
 - **Generální plná moc**
 - Průkaz plné moci (tzv. plná moc)
 - Před orgány veřejné moci tzv. procesní plná moc
 - Fikce:
 - Znalosti zmocněnce
 - Dobré víry zmocněnce, je-li dána u zmocnitele
 - Jednání zmocněnce ultra vires (§ 33)

Zastoupení

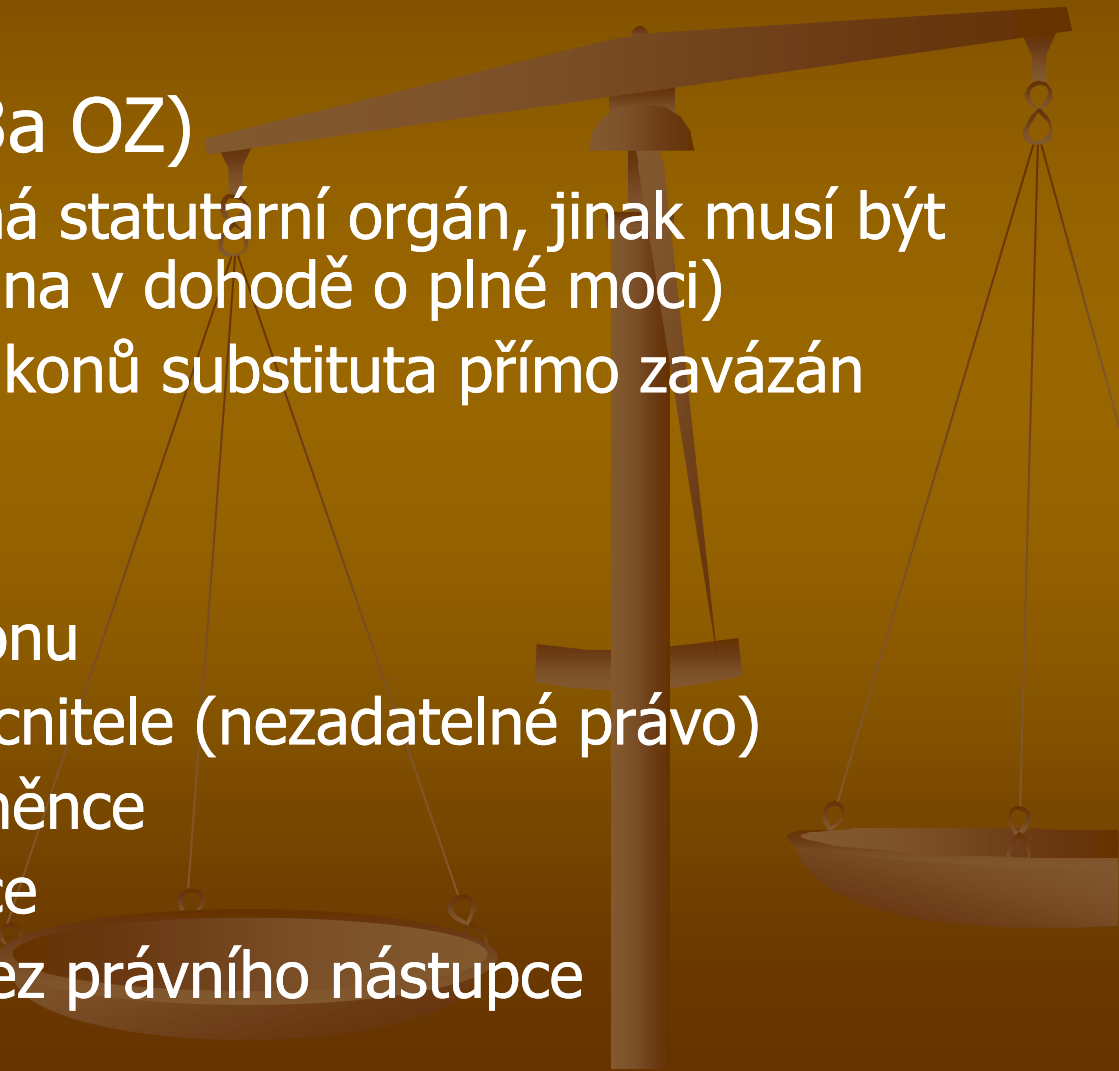
■ Ad plná moc

■ Substituce (§ 33a OZ)

- vždy u PO (jedná statutární orgán, jinak musí být výslovně sjednána v dohodě o plné moci)
- Zmocnitel je z úkonů substituta přímo zavázán

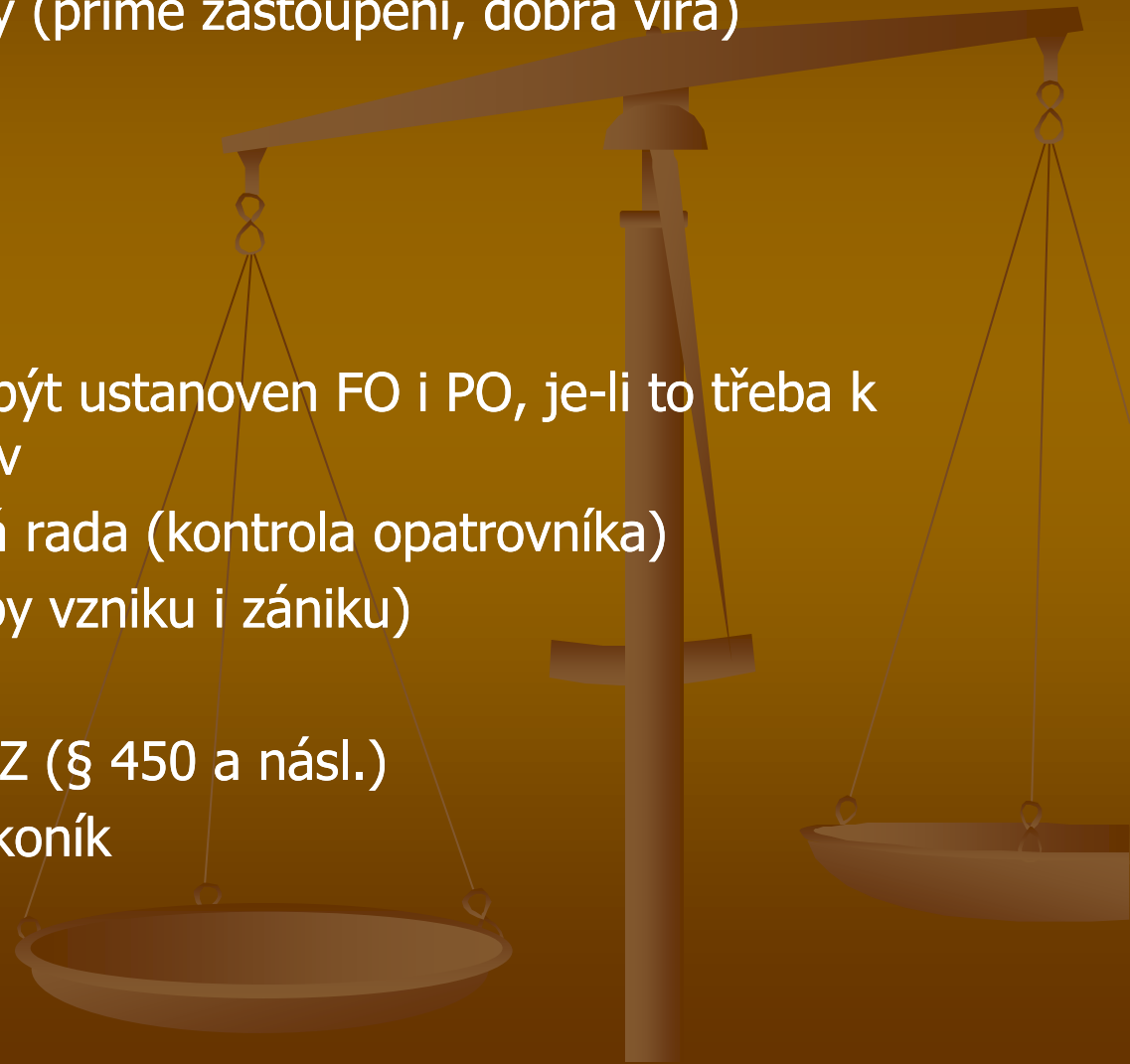
■ Zánik plné moci

- Provedením úkonu
- Odvoláním zmocnitele (nezadatelné právo)
- Výpovědí zmocněnce
- Smrtí zmocněnce
- Při zániku PO bez právního nástupce

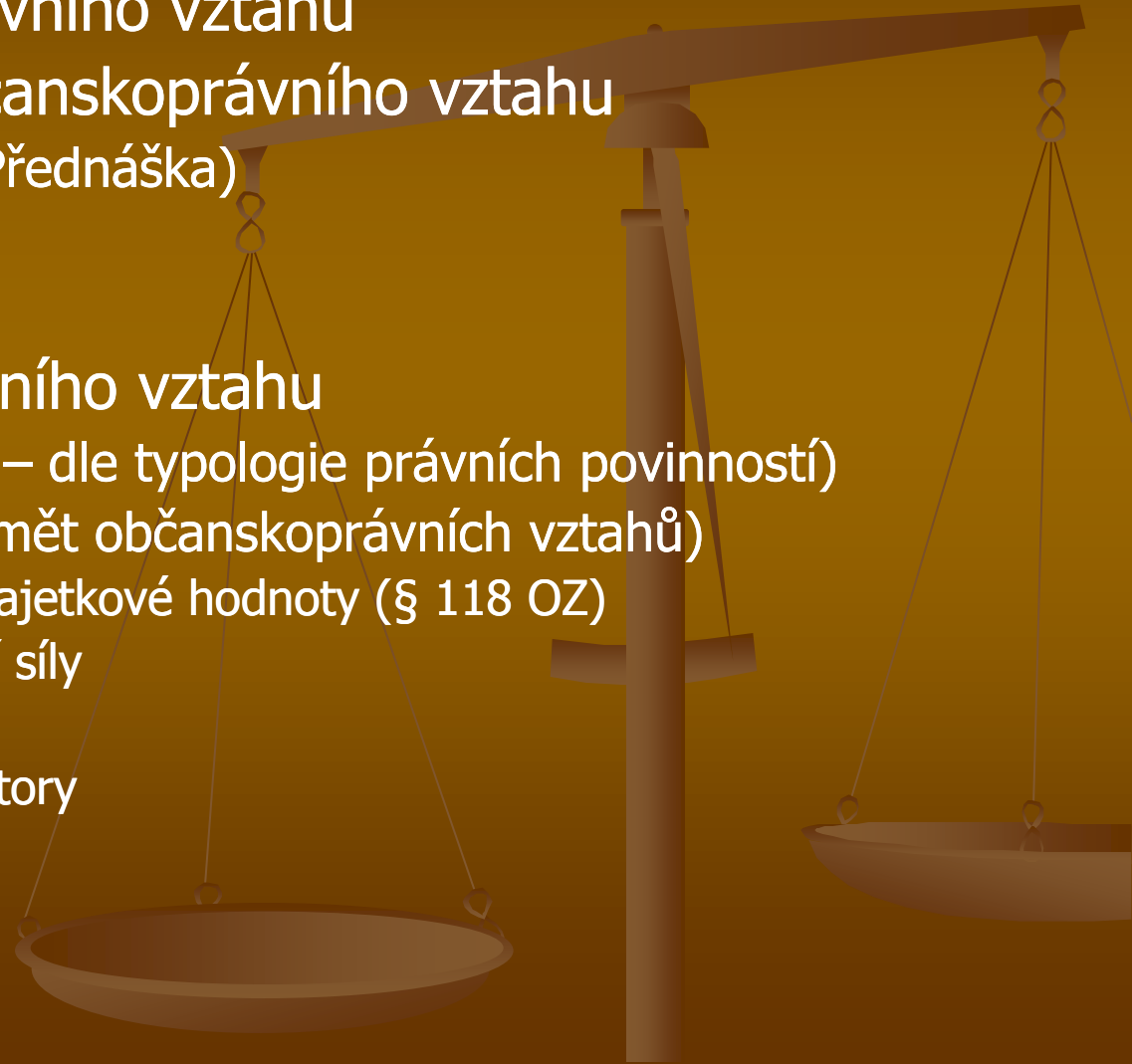
Zastoupení NOZ

- Zachovány stejné principy (přímé zastoupení, dobrá víra)
- Dělení:
 - Smluvní (plná moc)
 - Zákonné
 - Opatrovnictví
 - Opatrovník může být ustanoven FO i PO, je-li to třeba k ochraně jejích práv
 - Nově opatrovnická rada (kontrola opatrovníka)
- Plná moc (shodné způsoby vzniku i zániku)
- Nově
 - Úprava PROKURY v OZ (§ 450 a násl.)
 - Původně obchodní zákoník

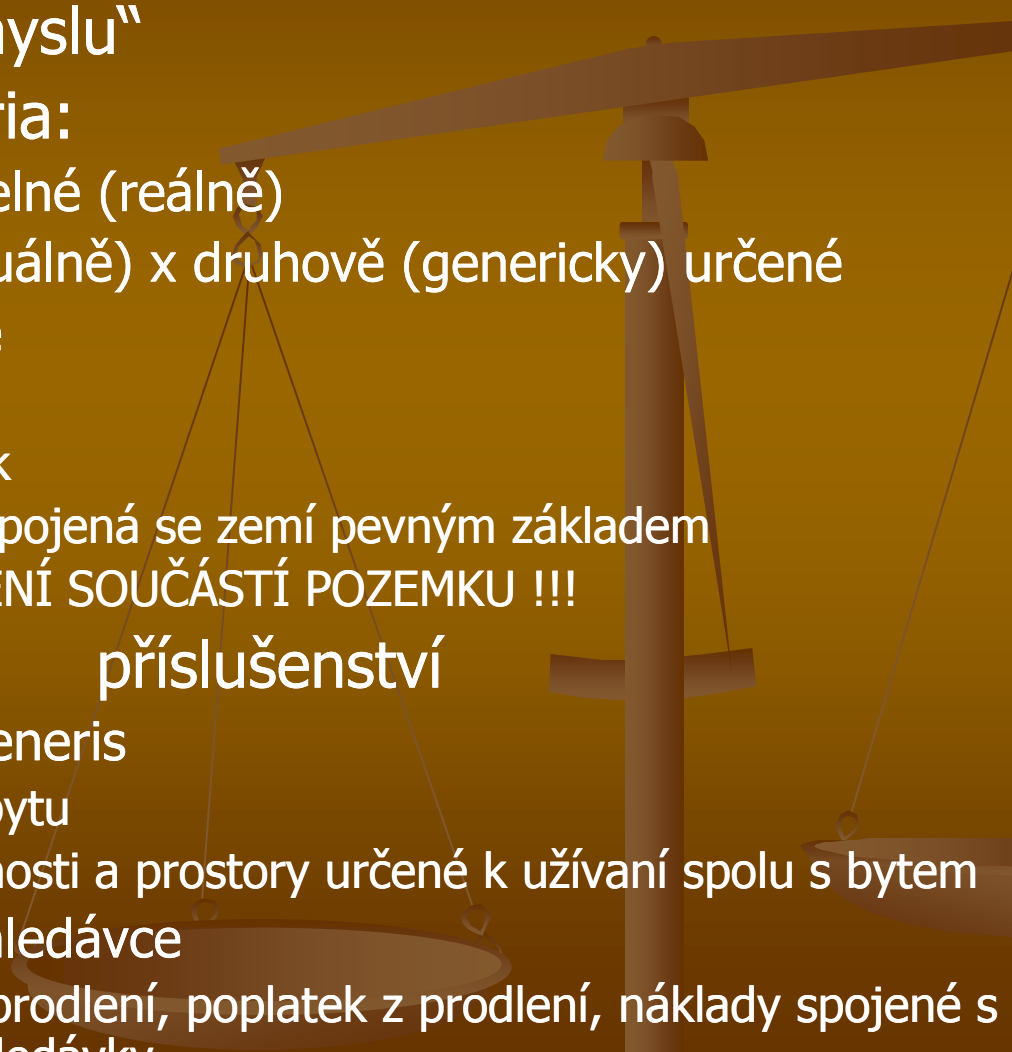
Občanskoprávní vztah

- definice občanskoprávního vztahu
- struktura (prvky) občanskoprávního vztahu
 - subjekty (viz blíže I. Přednáška)
 - objekty
 - obsah
- Objekt občanskoprávního vztahu
 - Přímý (lidské chování – dle typologie právních povinností)
 - Nepřímý (reálný předmět občanskoprávních vztahů)
 - Věci, práva a jiné majetkové hodnoty (§ 118 OZ)
 - Ovladatelné přírodní síly
 - Zvířata
 - Byty, nebytové prostory

Předměty obč.pr. vztahů

a) VĚCI

- „věc v právním smyslu“
 - dělení věcí – kritéria:
 - dělitelné x nedělitelné (reálně)
 - jednotlivě (individuálně) x druhově (genericky) určené
 - movité x nemovité
 - NEMOVITOST
 - A) pozemek
 - B) stavba spojená se zemí pevným základem
 - STAVBA NENÍ SOUČÁSTÍ POZEMKU !!!
 - součást věci x příslušenství
 - příslušenství sui generis
 - Příslušenství k bytu
Vedlejší místnosti a prostory určené k užívání spolu s bytem
 - Příslušenství k pohledávce
 - Úroky, úroky z prodlení, poplatek z prodlení, náklady spojené s uplatněním pohledávky
-

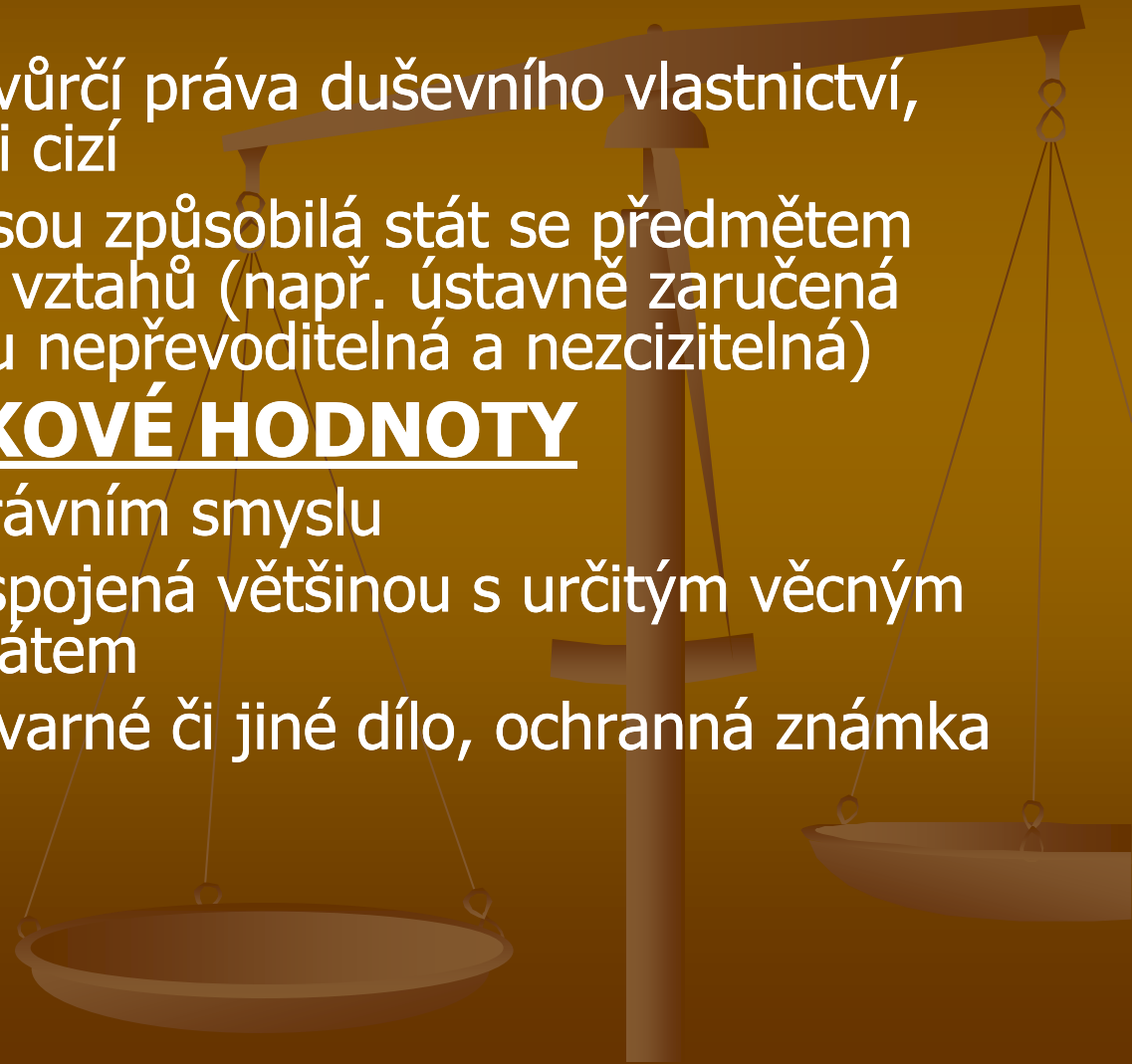
Předmět obč.pr. vztahů

■ b) PRÁVA

- např. majetková tvůrčí práva duševního vlastnictví, věcná práva k věci cizí
- některá práva nejsou způsobilá stát se předmětem občanskoprávních vztahů (např. ústavně zaručená lidská práva – jsou nepřevoditelná a nezczitelná)

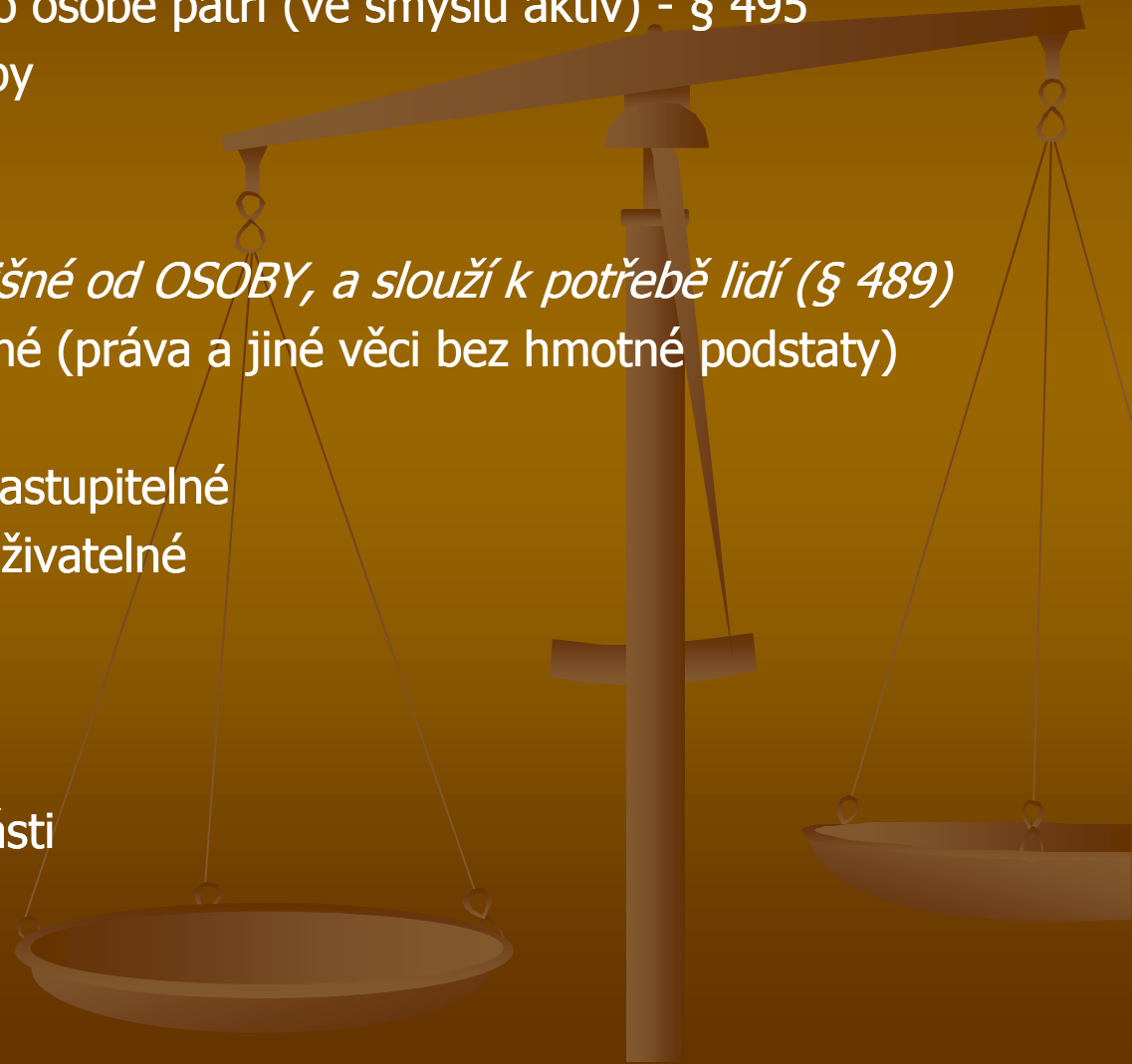
■ c) JINÉ MAJETKOVÉ HODNOTY

- odlišit od věci v právním smyslu
- majetková práva spojená většinou s určitým věcným (hmotným) substrátem
- např. literární, výtvarné či jiné dílo, ochranná známka apod.

Předmět obč.pr. vztahu NOZ

- MAJETEK – souhrn všeho, co osobě patří (ve smyslu aktiv) - § 495
- JMĚNÍ – aktiva i pasiva osoby
- Dělení
 - VĚCI
 - DEF.: *vše, co je odlišné od OSOBY, a slouží k potřebě lidí (§ 489)*
 - Hmotné vs. nehmotné (práva a jiné věci bez hmotné podstaty)
 - Movité vs. Nemovité
 - Zastupitelné vs. Nezastupitelné
 - Zuživatelné vs. nezuživatelné
 - OSTATNÍ PŘEDMĚTY
 - Živé zvíře
 - Lidské tělo a jeho části

Obsah obč.pr. vztahu

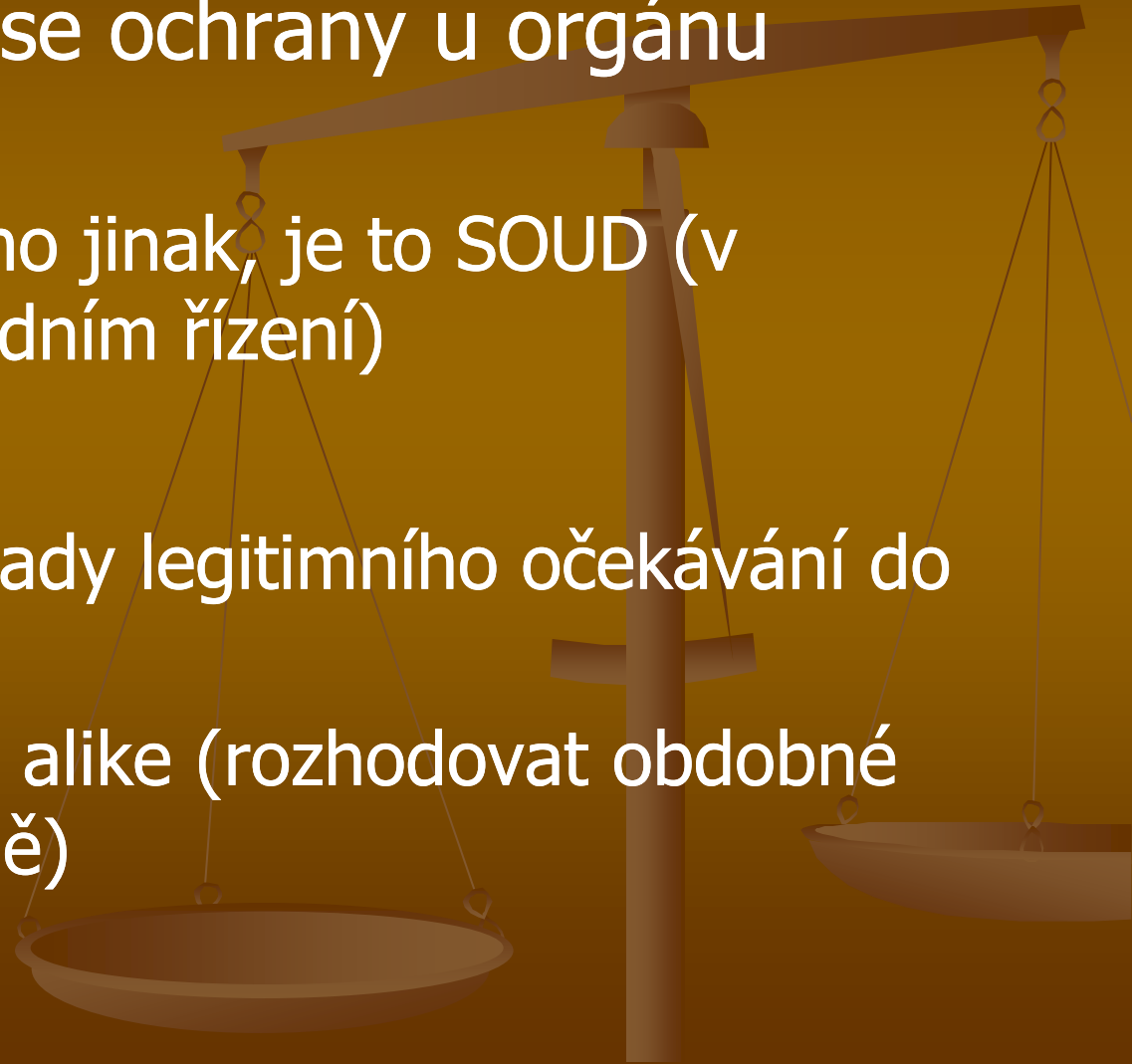
- Subjektivní práva a povinnosti účastníků
 - Nárok x Subjektivní právo
 - § 3 odst. 1 OZ: omezení výkonu práv:
 - Nezasahovat do práv a oprávněných zájmů jiných
 - Dobré mravy
 - Povinnosti - § 494 OZ
 - Dare, facere, omittere, pati
- Ochrana práv obsažených v občanskoprávních vztazích
 - § 4 OZ – není-li stanoveno jinak, poskytuje ochranu **soud** (procesním předpisem je zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů).
 - § 5 OZ – **správní orgán** (pověřený obecní úřad dle § 11 odst. zákona č. 102/1992 Sb.)
 - „*Quieta non movere*“
 - Charakter tzv. „předběžného opatření“ – rozhodnutí obecního úřadu platí do doby, než o věci rozhodne soud

Rozhodování obč.pr. věcí jinými orgány

- Zvláštní předpisy, které stanoví pravomoc k rozhodování v obč.pr. vztazích správnímu orgánu:
 - Např. zákon o telekomunikacích, zákon o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem atd. = předpisy, které svěřují rozhodování v občanskoprávních věcech **správnímu orgánu** (Český telekomunikační úřad, katastrální úřady apod.).
 - Vykázání ze společného obydlí a zákaz vstupu do něj (Policie ČR – správní rozhodnutí občanskoprávní povahy, navazuje na něho úprava v občanském soudním řádu (blíže viz zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím).
- Svépomoc (§ 6)
 - Nelze-li se účinně a včas domoci ochrany od veřejné moci
 - Musí mít defenzivní charakter + **PŘIMĚŘENOST ZÁSAHU**

Ochrana soukromých práv NOZ

- Právo domáhat se ochrany u orgánu veřejné moci
 - Není-li stanoveno jinak, je to SOUD (v občanském soudním řízení)
- NOVĚ:
 - Zabudování zásady legitimního očekávání do NOZ (§ 13)
 - Treat like cases alike (rozhodovat obdobné případy obdobně)

KONEC

DÍKY ZA POZORNOST.

